

Onderweg naar morgen (Lezing Corjan)

Elk kind heeft de taak zich te ontwikkelen tot een volwassen persoon. Maar de weg naar de volwassenheid is niet altijd gemakkelijk. De tiener moet van alles 'achtergelaten' naarmate zijn reis vordert. Elke jongere moet in de adolescentie door een soort 'rouwproces' heen. Het klinkt misschien een beetje raar als je kijkt naar een springlevende tiener in je kerk of op de club. Corjan Matsinger neemt je in de verschillende 'rouwactiviteiten' die een jongere nodig heeft om het beloofde land van een volwassen leven binnen te gaan. Opgroeien als tiener is ten diepste sterven aan jezelf en opstaan in een nieuw leven. In dit intensieve traject hebben jongeren volwassenen nodig die hen begeleiden, supporten en ruimte geven om de weg naar hun eigen identiteit te ontdekken. (tekst plenaire lezing website)

Onderweg naar morgenⁱ

De grootste uitdaging van de adolescentie bestaat erin te sterven aan de kindertijd, om geboren te worden in een volwassen leven. Daar waar ouderen vooral bezig zijn met hun verjongingskuren, zijn jongeren in de pubertijd vooral bezig met een rouwproces. Dit klinkt misschien wat vreemd, maar een jongere heeft te maken met verschillende vormen van afscheid nemen in zijn pubertijd. Je zou dus kunnen zeggen dat hij door een 'rouwperiode' heen moet gaan. Ik onderscheid drie vormen van 'rouwarbeid' waar de tiener doorheen moet gaan in de adolescentieperiode:

1. Het ideaalbeeld van je ouders loslaten

De adolescent wordt geconfronteerd met het feit dat zijn ideaalbeeld van ouders niet overeenkomt met de werkelijkheid. Tot het einde van de basisschool kunnen kinderen hun vader zien als de grootste held van het heelal. Hun moeder is de mooiste en liefste van iedereen. Maar het beeld valt in stukken. Je vader blijkt geen held te zijn maar een oude zak en je moeder is soms een heuse theemuts. Jongeren moeten het geïdealiseerde beeld van hun ouders loslaten. Ze moeten afscheid leren nemen van de door hen zelf geconstrueerde werkelijkheid.

2. Het ideaalbeeld van jezelf loslaten

De adolescent wordt daarnaast geconfronteerd met zijn eigen geïdealiseerde zelfbeeld. De tiener ontdekt dat er een spanning kan zijn tussen hoe hij zich zelf waarneemt en wat anderen hem teruggeven. Het meisje wat dacht dat ze de mooiste stem van de wereld heeft, wordt al in de eerste ronde van de talentenjacht weggestemd. De jongen die dacht dat hij de beste sporter was komt niet door de selectie. De tiener die zichzelf er goed vond uit zien, wordt verlaten door zijn geliefde omdat er een nieuwe ster in de klas is opgegaan. Jongeren staan voor de uitdaging om vanuit een liefdevolle thuisbasis, een goede balans te vinden tussen deze harde werkelijkheid en een gezonde dosis zelfrespect.

3. Van droom naar werkelijkheid

De vraag wat je later wilt worden, wordt door veel kids beantwoord met: 'beroemd worden.' Kinderen willen later voetbalster worden, zangeres of topmodel. We kijken naar talloze talentenshows als 'The voice of Holland' of 'So you think you can dance'. Maar de tv-shows gaan voorbij en de jeugd droom spat uiteen omdat de harde werkelijkheid zich aandient. Tieners lopen met hun hoofd tegen een muur van ogenschijnlijke onmogelijkheden. De adolescent beseft in toenemende mate dat er een lange weg te gaan is tussen droom en werkelijkheid. Jongeren moeten in deze periode leren om sommige 'dromen' los te laten en anderen via een lange weg te gaan realiseren. Dit is een intensief en soms pijnlijk proces. Sommige lang gekoesterde wensen moet je loslaten en er moet een stappenplan uitgezet worden om het gekozen doel te bereiken. Deze weg

voert afhankelijk van de gekozen droom langs dikke studieboeken, uitgestippelde trainingsschema's, eindeloze notenladders en saaie bijbaantjes.

Tieners die worstelen met een gezond zelfbeeld kunnen hierin naar twee kanten 'doorschieten'. De eerste uitschieter uit zich in 'terugtrekken', de tiener sluit zichzelf op in een eigen gecreëerde wereld waarin hij of zij in staat is 'invloed' uit te oefenen op zijn bestaan. Bij jongens kan dit het wegvluchten zijn in de virtuele wereld van games, bij meisjes kunnen eetstoornissen ontstaan. Een tweede manier waarop de tiener kan uitglijden is het 'uitvergroten' van jezelf. De jongere 'blaas zichzelf op', je kunt hierbij denken aan aspecten van de straatcultuur, waarbij jongeren al op jonge leeftijd als een gangster opereren, maar ook aan meisjes die zich op (te) jonge leeftijd bijzonder uitdagend kleden. Het zijn jongeren die te vroeg de (verwongen) wereld binnenstappen van de volwassenheid.

Jonge kraanvogels

In dit soms pijnlijke maar tegelijk ook hoopvolle traject spelen ouders, docenten en jeugdwerkers een belangrijke rol. Opvoeders kunnen jongeren in deze fase coachen of kennis en vaardigheden overbrengen. Jeugdleiders kunnen fungeren als gidsen en begeleiders. Jongeren hebben mensen nodig die de weg naar de volwassenheid kennen. Er zijn ouderen nodig die jongeren helpen om de auteur van hun eigen verhaal te worden.

De hoogleraar jeugdwerk K.C. Dean vertelt in dit kader een mooi verhaal. Ze vertelt over onderzoekers die in gevangenschap grootgebrachte kraanvogels de weg moeten wijzen voor de vogeltrek naar het warme Florida. De kraanvogels hebben namelijk een probleem. De generatie kraanvogels voor hen ontbreekt. De jonge kraanvogels hebben wel een verlangen om te migreren. Dit is een genetisch vastgelegd iets. De vogels zijn op dit onderdeel zeg maar 'voorgeprogrammeerd'. Maar de route naar het warme zuiden die kennen ze niet! De vliegroute wordt normaal van generatie op generatie doorgegeven. De onderzoekers vliegen daarom met ultralichte gecamoufleerde vliegtuigjes voor de vogels uit om de weg te wijzen.

Kraanvogels en mensen lijken misschien wel op elkaar. Want in hoeverre verlangen jongeren niet naar de bestemming van de volwassenheid? Is er bij (buitenkerkelijke) jongeren sprake van 'heimwee' naar God? Ik denk van wel, en ik ben ervan overtuigd dat ze volwassenen gelovigen nodig hebben die hen de weg wijzen naar het warme hart van God.

ⁱ Deze tekst is met toestemming overgenomen uit 'Heilig vuur. Jongeren leren geloven, hopen en liefhebben.' Manuscript nieuwe boek Corjan Matsinger; verschijningsdatum september 2013.